

# УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ



## ПРАВИЛНИК О ОТВОРЕНОЈ НАУЦИ УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Крагујевац, децембар 2019. године



Сенат Универзитета у Крагујевцу, полазећи од Платформе за отворену науку коју је донело Министарство просвете, науке и технолошког развоја (од 09.07.2018. године) и одредби Закона о науци и истраживањима („Службени гласник РС“, бр. 49/2019), на основу члана 34. став 7. и члана 97. Статута Универзитета у Крагујевцу (број: П-01-265/2 од 03. априла 2018. године), одлука о изменама и допунама Статута Универзитета у Крагујевцу (број: П-01-400/5 од 07.05.2019. године, број: П-01-400/6 од 07.05.2019. године и број: П-01-564/3 од 28.06.2019. године), Платформе за отворену науку Универзитета у Крагујевцу (Ш-01-1233/31 од 27.12.2018. године), као и чланова 34. и 40. Пословника о раду Сената Универзитета у Крагујевцу (број 103/13 од 27.01.2010. године), на седници одржаној 26. децембра 2019. године, доноси

## ПРАВИЛНИК О ОТВОРЕНОЈ НАУЦИ

### І ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

#### *Предмет Правилника и значење израза*

#### **Члан 1.**

Правилником о отвореној науци уређују се процедуре, поступци, обавезе и одговорности, као и начин и услови под којима се резултати научноистраживачког, као и уметничког рада, наставног особља, научноистраживачког особља и студената докторских студија на Универзитету у Крагујевцу депонују у дигитални репозиторијум Универзитета у Крагујевцу, са отвореним приступом, а у циљу спровођења Платформе за отворену науку коју је донело Министарство просвете, науке и технолошког развоја.

Наставно особље чине: сарадници у настави, асистенти, асистенти са докторатом, предавачи, виши предавачи, професори струковних студија, доценти, ванредни професори и редовни професори који су изабрани у звање и имају заснован радни однос на Универзитету у Крагујевцу.

Научноистраживачко особље чине: истраживачи приправници, истраживачи сарадници, научни сарадници, виши научни сарадници и научни саветници који су изабрани у звање и имају заснован радни однос на Универзитету у Крагујевцу.

Студенти докторских студија су лица која су уписана на докторске студије које се реализују на Универзитету у Крагујевцу без обзира да ли имају неки облик радног ангажовања на Универзитету у Крагујевцу.

Одредбе овог правилника се примењују и на сараднике ван радног односа, сараднике за практични део наставе, лица која раде на истраживачко-



развојним пословима, предаваче ван радног односа, наставнике страног језика, наставнике вештина, професоре емеритусе, као и друга лица која имају одговарајућа звања у складу са Законом о високом образовању, Законом о науци и истраживањима, Статутом Универзитета у Крагујевцу и статутима факултета и института у саставу Универзитета у Крагујевцу и која имају одређени облик радног ангажовања на Универзитету у Крагујевцу.

Заједнички назив за сва лице из ставова 2,3,4 и 5 овог члана је истраживачи.

### *Резултати научноистраживачког рада на Универзитету у Крагујевцу*

#### **Члан 2.**

Резултати научноистраживачког рада (у даљем тексту: научни резултати) дефинисани су Правилником о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача (у даљем тексту: Правилник) и подразумевају научне публикације и друге научне материјале који су настали као резултат научних истраживања на Универзитету, а нарочито оне који су настали као резултат пројеката и програма финансираних у целини или делимично од стране МПНТР Републике Србије.

### *Депонованье резултата истраживања*

#### **Члан 3.**

Сагласно циљевима отворене науке, резултати истраживања се трајно похрањују, односно депонују и чувају, постављањем у софтверски систем успостављен у Универзитетској библиотеци који представља дигитални институционални репозиторијум (у даљем тексту Репозиторијум), којим управља Универзитет у Крагујевцу, чиме се обезбеђује доступност и већа видљивост резултата научноистраживачког рада истраживача Универзитета, повезаност између науке и привреде, односно друштва у целини, као и квалитетном развоју научних истраживања.

Поред резултата које дефинише Правилник у Репозиторијум се могу депоновати и примарни истраживачки подаци, и други резултати научних истраживања, као што су примарни подаци прикупљени током истраживања.

У Репозиторијум се могу депоновати све научне публикације које садрже афилијацију Универзитета у Крагујевцу с тим да истраживачи могу да депонују у Репозиторијум и научне публикације које су објавили под другим афилијацијама.



## *Обавеза депоновања*

### **Члан 4.**

У Репозиторијум, доступан на URL адреси <http://scidar.kg.ac.rs> депонују се електронске копије објављене штампане верзије или рецензиране верзије прихваћене за објављивање, свих резултата научноистраживачког рада, у складу са сагласношћу аутора и лиценцом дефинисаном од стране издавача конкретне научне публикације.

У Репозиторијум се обавезно депонују сви метаподаци о резултатима научноистраживачког и уметничког рада, укључујући и метаподатке резултата које није могуће учинити доступним у режиму отвореног приступа.

Резултати научноистраживачког и уметничког рада, чији метаподаци нису депоновани у Репозиторијум, неће се сматрати мерљивим.

## *Чињење доступним у отвореном приступу*

### **Члан 5.**

Чињење доступним у отвореном приступу (у даљем тексту: отворени приступ) подразумева доступност и видљивост резултата научноистраживачког рада на јавном интернету, чиме се омогућава свим заинтересованим лицима да приступе садржају резултата истраживања која су постављена на интернет, без накнаде, односно да резултате научноистраживачког рада читају, преузимају, чувају, штампају и користе, уз обавезу да коректно наведу (цитирају) извор информација, а садржај користе искључиво уз поштовање етичких начела и норми, у складу са прописима којима се уређује област ауторских и сродних права, интелектуалне својине и припадајућим лиценцама (Прилог 1).

## **II ОТВОРЕНИ ПРИСТУП РЕЗУЛТАТИМА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА**

### *Отворени приступ научним публикацијама*

### **Члан 6.**

Под научним публикацијама сматрају се чланци објављени у научним часописима и тематским зборницима радова, монографије, поглавља у монографијама, саопштења на научним конференцијама објављена у целини или изводу, докторске дисертације итд.



У Репозиторијум се обавезно депонује електронска верзија објављене научне публикације које ће бити доступне у режиму отвореног приступа у складу са принципима тзв. *Зеленог отвореног приступа* (енг. *green open access*).

Уколико издавач то допушта и уколико се не крше ауторска права и не постоје друга законска ограничења, депонована верзија ће у пуном тексту бити доступна у отвореном приступу.

Ако постоје правна ограничења због којих није могућ отворени приступ објављеној верзији научне публикације, у Репозиторијум се обавезно депонује и рецензирана верзија (прихваћена за објављивање) научне публикације, која ће бити јавно доступна након истека тзв. *ембарго* периода прописаног од стране издавача.

Уколико је омогућен непосредан отворени приступ коначној верзији објављене научне публикације депоноване у Репозиторијуму, није неопходно депоновати и рецензирани рукопис.

У Репозиторијум се обавезно депонују и научне публикације објављене у часописима, монографијама, зборницима који су већ у отвореном приступу, тзв. *Златни отворени приступ* (енг. *gold open access*).

Сви јавно доступни резултати депоновани у Репозиторијуму морају бити заштићени машински читљивим лиценцама Креативне заједнице (*Creative Commons - CC*).

Електронска верзија научне публикације мора бити депонована у Репозиторијум непосредно након објављивања, уз обавезу да се метаподаци који описују научну публикацију морају одмах депоновати.

У случају да не постоје правна ограничења, интегрални текст публикације (тј. објављена верзија или рецензирани рукопис), мора бити доступан у отвореном приступу одмах, а најкасније 12 месеци од дана објављивања у области природних, математичких, медицинских и технолошких наука, односно у року од 18 месеци у области друштвено-хуманистичких наука.

### *Отворени приступ примарним подацима*

#### **Члан 7.**

Под примарним истраживачким подацима, у смислу Правилника о отвореној науци подразумева се прикупљени чињенични материјал који се уобичајено чува и прихвата у научној заједници као неопходан за проверу резултата истраживања, независно од тога у којем формату су подаци изражени (дигиталном или аналогном).

Подацима истраживања нарочито се сматрају:

1. документи, табеле
2. лабораторијске свеске, теренске свеске, дневници



3. упитници, транскрипти, шифарници
4. аудио траке, видео траке
5. фотографије, филмови
6. тестни, анкетни одговори
7. слајдови, артефакти, узорци
8. колекције дигиталних излаза
9. датотеке са подацима
10. модели, алгоритми, скрипте
11. садржај апликације (улаз, излаз, лог фајлови за софтвер за анализу, софтвер за симулацију, шеме)
12. стандардне оперативне процедуре и протоколи.

Отворени приступ подацима истраживања треба омогућити непосредно након објављивања резултата (у научној публикацији) добијених на основу тих података, када за то не постоје законска и/или етичка ограничења.

Примарни подаци доступни у отвореном приступу морају бити заштићени стандардизованом машински читљивом лиценцом (ССО, СС-БУ или СС БУ-СА) и морају бити повезани са објављеним публикацијама чији су резултати добијени на основу тих података.

### *Отворени приступ метаподацима*

#### **Члан 8.**

Под метаподацима (подаци о подацима) се подразумевају подаци којима се описују, објашњавају или на други начин ближе одређују карактеристике резултата научног истраживања исказаних у дигиталном облику, а чија је сврха олакшавање претраге, откривања и употребе резултата истраживања путем интернета.

Метаподаци о резултатима научноистраживачког рада, у смислу овог Правилника, обавезно садрже информације о аутору, наслов часописа, књиге, зборника односно друге публикације, издавач, година објављивања, волумен, свеска, пагинација, стандардни међународни бројеви, као што су ISBN и ISSN, јединствени идентификатори, као што су DOI, ORCID, итд., назив пројекта у оквиру ког је публикација настала, услов коришћења пуног текста публикације.

Метаподаци о примарним истраживачким подацима, у смислу Правилника о отвореној науци, обавезно садрже информације о ауторима, формату података, начину коришћења података, а прилагођени су Репозиторијуму за депоновање података.

### *Лиценце*



### Члан 9.

Лиценце, у смислу Правилника о отвореној науци, представљају унапред припремљене и стандардизоване уговоре (Прилог 1) којима аутор или изворни носилац неког другог права интелектуалне својине дозвољава, по правилу, некомерцијално искоришћавање његовог дела, а нарочито умножавање, дељење и прераду дела, уз поштовање лично-правних овлашћења аутора.

Истраживачи су слободни да сами одлуче под којим условима ће депоновати и приказати у отвореном приступу своје резултате.

### *Коришћење депонованих резултата*

#### Члан 10.

Свако коришћење садржаја доступног у отвореном приступу изван дате сагласности носиоца права и законских ограничења, сматраће се повредом ауторског и других права интелектуалне својине.

Универзитет у Крагујевцу, факултети и институти у саставу Универзитета у Крагујевцу као и издавачки центри који послују у оквиру факултета и института у саставу Универзитета у Крагујевцу у обавези су да учине видљивим на интернет страницама услове под којима аутори могу да објављују радове у отвореном приступу.

## III ОБАВЕЗЕ УНИВЕРЗИТЕТА

### *Техничка инфраструктура*

#### Члан 11.

Универзитет у Крагујевцу је у обавези да обезбеди и одржава техничку инфраструктуру која омогућује депоновање, чување, претраживање и даље коришћење метаподатака о резултатима научноистраживачког и уметничког рада, у складу с општеприхваћеним стандардима и протоколима размене података.

Универзитет у Крагујевцу је у обавези да линк за приступ Репозиторијуму објави на својој званичној интернет страници.

Факултети и институти у саставу Универзитета су у обавези да линк за приступ Репозиторијуму објаве на својој званичној интернет страници.

### *Обука запослених*

#### Члан 12.



Универзитет у Крагујевцу је у обавези да обезбеди потребну обуку за лица које факултети и институти у саставу Универзитета у Крагујевцу одреде за послове депоновања, управљања и ажурирања резултата научноистраживачког и уметничког рада у оквиру сваке установе (у даљем тексту: администратори), као и свим заинтересованим истраживачима запосленим или ангажованим на факултетима и институтима у саставу Универзитета.

### *Администрација Репозиторијума*

#### **Члан 13.**

Администратор Репозиторијума је управник Универзитетске библиотеке. Администратор има следећа задужења и надлежности:

- одговоран у првом реду за све аспекте управљања корисника система;
- организује обуке корисника – библиотекара и корисника система;
- стручно помаже особљу библиотека које одржавају Репозиторијум;
- пружа подршку истраживачима приликом депоновања научних публикација у Репозиторијум, проверава усклађеност са стандардима и квалитет депонованих метаподатака и датотека, стара се о поштовању ауторских права и услова лиценци, врши измене у вези са депонованим датотекама;
- координира и управља дефинисањем и уређивањем нових група садржаја у Репозиторијуму и координира и комуницира са предметним стручњацима у библиотеци;
- одржава везу са универзитетском заједницом, укључујући посете факултетима;
- препоручује ИТ одељењу нове функционалности система, на основу повратних информација од истраживача, корисника система и особља библиотека;
- ради са одељењима за маркетинг и односе с јавношћу, на оглашавању сервиса Репозиторијума; са систем инжењерима координира увоз старијих колекција, укључујући процену њихове вредности, обраду метаподатака и израду схема упоредних метаподатака, ако је потребно;
- координира активности на дигитализацији;
- учествује у изради стратегије и пружа савете за њену имплементацију, као и за питања интелектуалне својине;
- прати примену усвојених политика;





- са библиотекарима и другим групама на Универзитету ради на пројектима и у тимовима који су повезани са сервисима Репозиторијума;
- израђује маркетиншке материјале, корисничку документацију, алате за помоћ и пласира важне информације преко друштвених медија и веб страница које одржава;
- врши надзор над спровођењем Платформе у складу са Правилником о спровођењу Платформе за отворену науку МПНТР Републике Србије на Универзитету у Крагујевцу.

### *Упутство о депоновању*

#### **Члан 14.**

Универзитет је у обавези да упутство о депоновању у Репозиторијум учини доступним на видљивом месту на званичној интернет страници Универзитета.

Факултети и институт у саставу Универзитета и Универзитетска библиотека у обавези да упутство о депоновању у Репозиторијум учине доступним на видљивом месту на званичној интернет страници Универзитета.

Универзитет је у обавези да из реда запослених одреди лице које ће бити непосредно задужено за координацију и подршку администраторима именованим од стране факултета и института у саставу Универзитета у примени овог Правилника.

#### **IV ОБАВЕЗЕ ФАКУЛТЕТА И ИНСТИТУТА У САСТАВУ УНИВЕРЗИТЕТА**

### *Уређивање података о истраживачима*

#### **Члан 15.**

Факултети и институти у саставу Универзитета су дужни да доставе Универзитету податке о запосленим и ангажованим истраживачима, у циљу креирања личне странице сваког истраживача у Репозиторијуму.

Факултети и институти у саставу Универзитета су у обавези да одреде и обуче администраторе који заједно са мрежом сарадника (по једна особа са сваког департамана, катедре или одсека/института, одређена од стране продекана за научно-истраживачки рад) ће се старати о депоновању личних података, метаподатака и резултата истраживања у Репозиторијуму.



Одговорни администратор, по правилу, јесте библиотекар запослен у установи, који може да формира тим библиотекара задужених за депоновање и ажурирање података о члановима департмана, катедре, одсека и других организационих јединица.

Одлука о одговорном администратору доставља се Универзитету у року од 15 дана од њеног доношења.

Под старањем о депоновању у смислу става 2. овог члана, нарочито се сматра:

- пружање подршке истраживачима приликом депоновања публикација у Репозиторијум,
- каталогизацији, креирању библиографија истраживача у библиографској бази (COBISS),
- повезивању дигиталних објеката са спољашњим изворима
- унос и контрола тачности и исправности метаподатака и датотека депоновани у Репозиторијум,
- надзор над поштовањем ауторских права и услова лиценци,
- дигитализацији грађе,
- контроли депонованих објеката, елиминисању дупликата
- по потреби, организовање едукације истраживача у вези са процедурама депоновања у Репозиторијум, и пружању подршке, посебно корисницима који депонују садржаје у систем, као и о другим темама везаним за спровођење Платформе за отворену науку МПНТР,
- ажурирање личних података истраживача, као и садржај метаподатака за истраживаче запослене у њиховој институцији два пута у току године.

### *Обавеза поштовања права интелектуалне својине*

#### **Члан 16.**

Факултети и институт у саставу Универзитета се посебно старају да се депоновани резултати истраживања учине доступним у отвореном приступу, искључиво уз сагласност истраживача, у складу са претходно закљученим уговором између истраживача и издавача, или другог субјекта који је уговором или по другом основу стекао овлашћење да резултате истраживања економски искоришћава.

Уколико су резултати истраживања учињени доступним супротно вољи истраживача, односно условима пословања издавача, факултет, односно



институт у саставу Универзитета, је у обавези да, са или без захтева аутора односно издавача, садржај одмах по сазнању за кршење услова уклони из режима отвореног приступа.

Метаподаци о уклоњеним резултатима који су депоновани у Репозиторијуму не могу бити уклоњени из режима отвореног приступа, осим у случају када су нетачни или неадекватни. Уколико се накнадно утврди да не постоји повреда права која су уступљена издавачу, резултати могу поново да буду постављени у отворени приступ.

### *Депоноване и чињење доступним у отвореном приступу*

#### **Члан 17.**

Резултати научноистраживачког рада се депонују у Репозиторијум одмах по објављивању или прихватању за објављивање рецензиране верзије.

Резултати научноистраживачког рада чине се доступним у отвореном приступу након протекла времена које је унапред дефинисано од стране издавача или другог субјекта (тзв. ембарго период) којем је аутор уступио овлашћење на објављивање.

Ако издавач нема приказане услове објављивања у отвореном приступу, администратор је дужан да непосредно ступи у контакт са издавачем и остави му рок, који не може бити дужи од 30 дана, да се изјасни о објављивању у отвореном приступу научног рада појединачног истраживача.

Ако издавач који нема приказане услове објављивања у отвореном приступу не послује у оквиру Универзитета у Крагујевцу, истраживачи могу уз резултат истраживања да доставе и изричиту сагласност издавача да се резултат може учинити доступним у отвореном приступу.

Издавач који није дао писану сагласност или сагласност у електронском облику да је сагласан са постављањем депонованих резултата научног истраживања у отвореном приступу, сматра ће се да није дао сагласност.

## **V ОБАВЕЗЕ ИСТРАЖИВАЧА**

### *Тачност података*

#### **Члан 18.**

Истраживачи су дужни да редовно проверавају све личне податке и метаподатке о резултатима научноистраживачког рада и да се, заједно с



администратором, старају о тачности личних података и метаподатака о резултатима свог научноистраживачког рада.

Користећи опцију у Репозиторијуму која се односи на депоновање пуног текста или другог садржаја, истраживачи депонују пун текст или други садржај и одређују под којом лиценцом и којим условима ће он бити доступан у отвореном приступу.

### *Обавеза депоновања и поштовање уговорних обавеза*

#### **Члан 19.**

Ако истраживач, односно издавач или други субјект који има овлашћење да резултате истраживања економски искоришћава, не дозвољавају да се резултати учине доступним у отвореном приступу (нпр. у случају монографија или других резултата на којима су овлашћења искоришћавања уступљена другом субјекту), истраживачи су дужни да метаподатке о тим резултатима депонују и учине доступним у отвореном приступу.

### **VI ОДБОР ЗА ОТВОРЕНУ НАУКУ**

#### **Члан 20.**

Универзитет у Крагујевцу формираће Одбор за отворену науку, као стручно тело са мандатом да промовише и афирмише начела отворене науке и координише све активности на увођењу њених принципа и примени овог Правилника.

Одбор за отворену науку чине по функцији проректор за науку који је и председник одбора, управник Универзитетске библиотеке и три члана које именује ректор на предлог ректорског колегијума.

Мандат чланова Одбора за отворену науку траје 3 године.

Одбор за отворену науку подноси годишњи Извештај о раду и примени овог Правилника.

### **VII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ**

#### *Примена Правилника*

#### **Члан 21.**

Одредбе Правилника о отвореној науци о обавези депоновања и постављања у отворени приступ примењују се на све резултате



научноистраживачког рада, осим на оне који пре ступања на снагу Правилника о отвореној науци нису били у отвореном приступу.

Факултети, односно институти у саставу Универзитета, су у обавези да научне публикације депонују у Репозиторијум у року од 6 месеци од дана ступања на снагу Правилника.

### *Контрола примене*

#### **Члан 22.**

Контрола примене Правилника о обавези депоновања и постављања у отворени приступ врши се најмање једном годишње, приликом подношења извештаја о раду истраживача.

Годишње извештаје факултети и институт у саставу Универзитета дужни су да доставе најкасније до 31. јануара у текућој години за претходну годину.

Контролу врши Универзитетска библиотека, а на основу годишњих извештаја факултета и институт у саставу Универзитета.

Извештаје из става 2 овог члана по обављеној контроли од стране Универзитетске библиотеке разматра Одбор за отворену науку и на основу њих и израђује Годишњи извештај о отвореној науци на Универзитету у Крагујевцу са препорукама и смерницама за даљи развој отворене науке на Универзитету у Крагујевцу.

#### **Члан 23.**

Обавезују се факултети и институт у саставу Универзитета да доставе обавештење Универзитету о лицу или лицима која су одговорна за депоновање резултата научноистраживачког и уметничког рада у Репозиторијум, у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог Правилника.

#### **Члан 24.**

На све што није регулисано овим Правилником примењиваће се основе садржане у Платформи за отворену науку коју је донело Министарство просвете, науке и технолошког развоја (од 09.07.2018. године) и Платформе за отворену науку Универзитета у Крагујевцу (III-01-1233/31 од 27.12.2018. године).



*Ступање на снагу овог Правилника*

**Члан 24.**

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на сајту [www.kg.ac.rs](http://www.kg.ac.rs) Универзитета у Крагујевцу.

**СЕНАТ**  
**УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ**  
Број: III-01- 1298 / 26  
Дана: 26.12.2019. године  
**КРАГУЈЕВАЦ**

**ПРЕДСЕДНИК СЕНАТА**  
**УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ**  
Проф. др Ненад Филиповић, ректор





## Прилог 1. Creative commons лиценце

### Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

#### Можете слободно:

**Делити** - копирати и дистрибуирати материјал у било ком медију или формату.

**Адаптирати** - преуређивати, трансформисати и надоградити материјал за било коју сврху, чак и комерцијалну.

Давалац лиценце не може одузети ове слободе све док се следе услови лиценцирања. Услови који важе за ову лиценцу:

**Цитирање** - Морате навести одговарајући цитат, омогућити везу с лиценцом и назначити ако су извршене измене материјала. Можете то учинити на било који разуман начин, који не подразумева да давалац лиценце одобрава вашу употребу материјала.

Нема додатних ограничења - не смете да примењујете правне услове или технолошке мере које законски ограничавају друге да раде било шта што дозвољава ова лиценца.

### Attribution-ShareAlike 4.0 International (CC BY-SA 4.0)

#### Можете слободно:

**Делити** - копирати и дистрибуирати материјал у било ком медију или формату.

**Адаптирати** - преуређивати, трансформисати и надоградити материјал за било коју сврху, чак и комерцијалну.

Давалац лиценце не може одузети ове слободе све док се следе услови лиценцирања. Услови који важе за ову лиценцу:

**Цитирање** - Морате навести одговарајући цитат, омогућити везу с лиценцом и назначити ако су извршене измене материјала. Можете то учинити на било који разуман начин, који не подразумева да давалац лиценце одобрава вашу употребу материјала.

**Дели слично** - Ако преуређујете, трансформишете или надограђујете материјал, морате дистрибуирати своје доприносе под истом лиценцом као и оригинал.



Нема додатних ограничења - не смете да примењујете правне услове или технолошке мере које законски ограничавају друге да раде било шта што дозвољава ова лиценца.

#### Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0)

Можете слободно:

**Делити** - копирати и дистрибуирати материјал у било ком медију или формату.

**Адаптирати** - преуређивати, трансформисати и надоградити материјал.

Давалац лиценце не може одузети ове слободе све док се следе услови лиценцирања. Услови који важе за ову лиценцу:

**Цитирање** - Морате навести одговарајући цитат, омогућити везу с лиценцом и назначити ако су извршене измене материјала. Можете то учинити на било који разуман начин, који не подразумева да давалац лиценце одобрава вашу употребу материјала.

**Некомерцијално** - не можете користити материјал у комерцијалне сврхе.

Нема додатних ограничења - не смете да примењујете правне услове или технолошке мере које законски ограничавају друге да раде било шта што дозвољава ова лиценца.

#### Attribution-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-ND 4.0)

Можете слободно:

**Делити** - копирати и дистрибуирати материјал у било ком медију или формату за било коју сврху, чак и комерцијалну.

Услови који важе за ову лиценцу:

**Цитирање** - Морате навести одговарајући цитат, омогућити везу с лиценцом и назначити ако су извршене измене материјала. Можете то учинити на било који разуман начин, који не подразумева да давалац лиценце одобрава вашу употребу материјала.

**Без измена** - Ако преуређујете, трансформишете или надограђујете материјал, не смете дистрибуирати модификовани материјал.





Нема додатних ограничења - не смете да примењујете правне услове или технолошке мере које законски ограничавају друге да раде било шта што дозвољава ова лиценца.

#### Attribution-NonCommercial- ShareAlike 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0)

Можете слободно:

**Делити** - копирати и дистрибуирати материјал у било ком медију или формату.

**Адаптирати** - преуређивати, трансформисати и надоградити материјал.

Давалац лиценце не може одузети ове слободе све док се следе услови лиценцирања. Услови који важе за ову лиценцу:

**Цитирање** - Морате навести одговарајући цитат, омогућити везу с лиценцом и назначити ако су извршене измене материјала. Можете то учинити на било који разуман начин, који не подразумева да давалац лиценце одобрава вашу употребу материјала.

**Некомерцијално** - не можете користити материјал у комерцијалне сврхе.

**Дели слично** - Ако преуређујете, трансформишете или надограђујете материјал, морате дистрибуирати своје доприносе под истом лиценцом као и оригинал.

Нема додатних ограничења - не смете да примењујете правне услове или технолошке мере које законски ограничавају друге да раде било шта што дозвољава ова лиценца.

#### Attribution-NonCommercial- NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0)

Можете слободно:

**Делити** - копирати и дистрибуирати материјал у било ком медију или формату.

Давалац лиценце не може одузети ове слободе све док се следе услови лиценцирања. Услови који важе за ову лиценцу:

**Цитирање** - Морате навести одговарајући цитат, омогућити везу с лиценцом и назначити ако су извршене измене материјала. Можете то учинити



на било који разуман начин, који не подразумева да давалац лиценце одобрава вашу употребу материјала.

**Некомерцијално** - не можете користити материјал у комерцијалне сврхе.

**Без измена** - Ако преуређујете, трансформишете или надограђујете материјал, не смете дистрибуирати модификовани материјал.

Нема додатних ограничења - не смете да примењујете правне услове или технолошке мере које законски ограничавају друге да раде било шта што дозвољава ова лиценца.



## Прилог 2. План третмана података

<b>Назив пројекта/истраживања</b>
<b>Назив институције/институција у оквиру којих се спроводи истраживање</b>
а) б) в)
<b>Назив програма у оквиру ког се реализује истраживање</b>
<b>1. Опис података</b>
1.1 врста студије <i>Укратко описати тип студије у оквиру које се подаци прикупљају</i>
_____
_____
_____
1.2 Врсте података а) квантитативни б) квалитативни
1.3. Начин прикупљања података
а) анкете, упитници, тестови
б) клиничке процене, медицински записи, електронски здравствени записи
в) генотипови: навести врсту _____
г) административни подаци: навести врсту _____
д) узорци ткива: навести врсту _____
ђ) снимци, фотографије: навести врсту _____
е) текст, навести врсту _____
ж) мапа, навести врсту _____
з) остало: описати _____
1.3 Формат података, употребљене скале, количина података
1.3.1 Употребљени софтвер и формат датотеке:
а) Ексел фајл, датотека _____
б) SPSS фајл, датотека _____
в) PDF фајл, датотека _____
г) Текст фајл, датотека _____
д) JPG фајл, датотека _____
ђ) Остало, датотека _____
1.3.2. Број записа (код квантитативних података)
а) број варијабли _____
б) број мерења (испитаника, процена, снимака и сл.) _____
1.3.3. Поновљена мерења
а) да



б) не

Уколико је одговор да, одговорити на следећа питања:

- а) временски размак између поновљених мера је \_\_\_\_\_
- б) варијабле које се више пута мере односе се на \_\_\_\_\_
- в) нове верзије фајлова који садрже поновљена мерења су именоване као \_\_\_\_\_

Напомене: \_\_\_\_\_

*Да ли формати и софтвер омогућавају дељење и дугорочну валидност података?*

- а) Да
- б) Не

*Ако је одговор не, образложити* \_\_\_\_\_

## 2. Прикупљање података

### 2.1 Методологија за прикупљање/генерисање података

2.1.1. У оквиру ког истраживачког нацрта су подаци прикупљени?

- а) експеримент, навести тип \_\_\_\_\_
- б) корелационо истраживање, навести тип \_\_\_\_\_
- в) анализа текста, навести тип \_\_\_\_\_
- г) остало, навести шта \_\_\_\_\_

2.1.2 Навести врсте мерних инструмената или стандарде података специфичних за одређену научну дисциплину (ако постоје).

\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

### 2.2 Квалитет података и стандарди

2.2.1. Третман недостајућих података

- а) Да ли матрица садржи недостајуће податке?  
Да / Не

Ако је одговор да, одговорити на следећа питања:

- а) Колики је број недостајућих података? \_\_\_\_\_
- б) Да ли се кориснику матрице препоручује замена недостајућих података?  
Да / Не
- в) Ако је одговор да, навести сугестије за третман замене недостајућих података

\_\_\_\_\_

2.2.2. На који начин је контролисан квалитет података? Описати

\_\_\_\_\_



---

2.2.3. На који начин је извршена контрола уноса података у матрицу?

---

---

---

### 3. Третман података и пратећа документација

3.1 Третман и чување података

3.1.1. Подаци ће бити депоновани у репозиторијум.

3.1.2. URL адреса

3.1.3. DOI

3.1.4. Да ли ће подаци бити у отвореном приступу?

- а) Да
- б) Да, али после ембарга који ће трајати до
- в) Не

Ако је одговор не, навести разлог

---

3.1.5. Подаци неће бити депоновани у репозиторијум, али ће бити чувани. Образложење

---

---

3.2 Метаподаци и документација података

3.2.1. Који стандард за метаподатке ће бити примењен?

---

3.2.1. Навести метаподатке на основу којих су подаци депоновани у репозиторијум.

---

---

Ако је потребно, навести методе које се користе за преузимање података, аналитичке и процедуралне информације, њихово кодирање, детаљне описе варијабли, записа итд.



### 3.3 Стратегија и стандарди за чување података

3.3.1. До ког периода ће подаци бити чувани у репозиторијуму?

3.3.2. Да ли ће подаци бити депоновани под шифром? Да / Не

3.3.3. Да ли ће шифра бити доступна одређеном кругу истраживача? Да / Не

3.3.4. Да ли се подаци морају уклонити из отвореног приступа после извесног времена?

Да / Не

Образложити

## 4. Безбедност података и заштита поверљивих информација

Овај одељак МОРА бити попуњен ако ваши подаци укључују личне податке који се односе на учеснике у истраживању. За друга истраживања треба такође размотрити заштиту и сигурност података.

### 4.1 Формални стандарди за сигурност информација/података

Истраживачи који спроводе испитивања с људима морају да се придржавају Закона о заштити података о личности (<https://www.paragraf.rs/propisi/zakon-o-zastiti-podataka-o-licnosti.html>) и Кодекса о академском интегритету Универзитета у Крагујевцу ([http://kg.ac.rs/Docs/Kodeks\\_o\\_akademskom\\_integritetu\\_i\\_profionalnoj\\_etici.pdf](http://kg.ac.rs/Docs/Kodeks_o_akademskom_integritetu_i_profionalnoj_etici.pdf)).

4.1.2. Да ли је истраживање одобрено од стране етичке комисије? Да / Не  
Ако је одговор Да, навести датум и назив етичке комисије која је одобрила истраживање

4.1.2. Да ли подаци укључују личне податке учесника у истраживању? Да / Не  
Ако је одговор да, наведите на који начин сте осигурали поверљивост и сигурност информација везаних за испитанике:

- а) Подаци нису у отвореном приступу
- б) Подаци су анонимизирани
- в) Остало, навести шта

**5. Доступност података**

5.1. Подаци ће бити

а) јавно доступни

б) доступни само уском кругу истраживача у одређеној научној области

в) затворени

Ако су подаци доступни само уском кругу истраживача, навести под којим условима могу да их користе:

---

---

Ако су подаци доступни само уском кругу истраживача, навести на који начин могу приступити подацима:

---

---

5.4. Навести лиценцу под којом ће прикупљени подаци бити архивирани.

---

---

**6. Улоге и одговорност**

6.1. Навести име и презиме и мејл адресу власника (аутора) података

---

---

6.2. Навести име и презиме и мејл адресу особе која одржава матрицу са подацима

---

---

6.3. Навести име и презиме и мејл адресу особе која омогућује приступ подацима другим истраживачима

---

---